

Повратак кући

У новом роману Ота Хорвата *Ноћна ћројекција* поглед одраслог приповедача поново је усмерен на преиспитивање односа унутар породице, али и на покушај разумевања посебног духа времена и духа града у којем је та породица постојала, а то је Нови Сад седамдесетих и осамдесетих година 20. века

Пише
**НАТАША
АНЂЕЛКОВИЋ**

Интимистичка проза с породичном тематиком може се издвојити као специфична линија у новијој српској књижевности и, ако желимо, препознаћемо је најпре у Кишовој трилогији „Породични циркус“ (*Рани јади*, *Баштила*, *Йејео*, *Пешчаник*), а касније и у романима Давида Албахарија, Владимира Тасића и још неких аутора. Ото Хорват се већ својим првим романом *Сабоје сијај* профилисао као писац који уме да промишља и приповеда односе унутар породице, ненаметљиво, без тежњи за онеобичавањем, сасвим животно и, рекло би се, искрено. У новом роману *Ноћна ћројекција* поглед одраслог приповедача поново је усмерен на преиспитивање односа унутар породице, али и на покушај разумевања посебног духа времена и духа града у којем је та породица постојала, а то је Нови Сад седамдесетих и осамдесетих година 20. века.

Настојећи да дође до централне теме – истраживања детаља из породичне историје, Ото Хорват се одлучује да роман отвори мотивом о повратку кући. Овај мотив, иако је донекле иронизован тиме што представља само привремени повратак, за разлику од његовог традиционалног облика који подразумева стварни повратак након година лутања, добија и малу надградњу јер се додирује и с темом емиграције. Приповедач романа је своју земљу и свој град напустио заувек још у студентским данима, и у њега сада долази из Фиренце, у којој живи с новом породицом, на кратки одмор. Због тога је све оно што он посматра од момента слетања на београдски аеродром, до доласка у Нови Сад, као и све оно што ће видети и посећивати у Новом Саду, преломљено кроз визуру емигранта, човека који је отуђен у својој некадашњој домовини и родном граду.

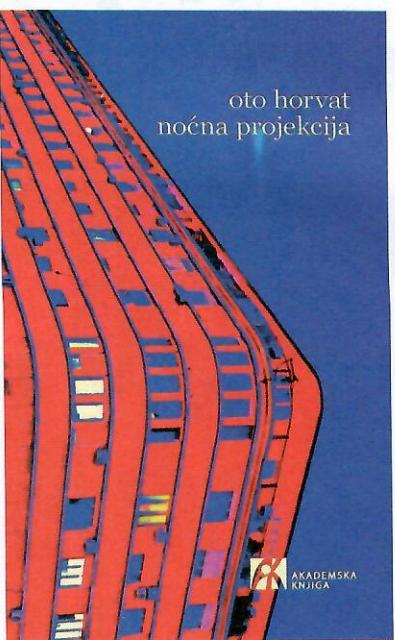
Отуђеност коју приповедач осећа у једном тренутку надилази емигрантски оквир, и постаје у неком смислу онтолошка. Слика потпуног осећања страности и неприпадања издава се у сцени суочења са својом момачком собом у мајчином стану, где туђ постаје не само некадашњи кревет и читав простор већ, највише, састав личне библиотеке који је у тој соби остао и који сведочи о неком другом, превазиђеном „ја“ главног јунака. Неприпадање и издвојеност нису, међутим, стања која настају у тренутку садашњости када јунак долази у родитељски дом, већ неминовност која га је одредила као особу још у раном детињству. Узроки за такву неминовност јесу оно за чиме јунак трага и по шта је дошао у Нови Сад.

Физички недостаци које имају његови родитељи формална су, или и симболичка обележја његове

издвојености. У сећању одраслог приповедача очева грба и мајчина ћопавост надвијају се над њим, као дечаком, као претња да ће и његов физички идентитет у неком тренутку кренути да се обликује у правцу стицања таквих мана. Истовремено, очева грба је на психолошком плану добила димензију одређене баријере између њих двојице и постала одраз очевог тајног живота у који син нема прдора. Својеврсна уклетост или ћаволска димензија очевог лика коју грба симболизује, постаје јунаку осветљена током одрастања не само урушавањем очеве личности с утапањем у алкохолизам и преким односом према мајци и њему већ и откривањем тајног отвора у фиоци очеве комоде у којем се налазе инкриминишуће фотографије. Ђавоља природа тих фотографија није толико у експлицитним сценама групног секса, у којима учествује приповедачев отац, него у околности прикривања иза маске с мачјим ликом. Постојање грбе, која сама по себи може бити посебност за сина који покушава да прихвати оца, са стицањем маске и сатирских својстава, преображава се у трајну раздвојеност и разилажење оца и сина. Мајчина ћопавост, с друге стране, иако одређује њену личност у смеру животне инхибираности и инфиериорности, за приповедача значи својеврсну представу топлине и близкости.

Историје очeve и мајчине породице којих се приповедач присећа истовремено су и кратка историја Новог Сада и старе Војводине, којима је контрастиран савремени живот у приповедачевом младалачком периоду или у тренуцима ноћних војњи бициклиом током овог боравка у граду. Нови Сад, његови ноћни клубови, његови просјаци, његова пешчара на ободу града са закопаним лешевима домаћих животиња, његова музика – све су то сигнали идентитета једног града који обликује идентитељство својих становника, њихових породица.

Дубоко личан, нови роман Ота Хорвата продолжак је поетике започете првим романом и води читаоца у правцу симболичког уобличавања и умрежавања интимистичких, породичних прича. Оваква непретенциозна проза Ота Хорвата доноси упечатљив приказ унутрашњег живота савременог човека и спољашњег живота савременог града.

**Ото Хорват: *Ноћна ћројекција*,
Академска књига, 2021**